

Eerder gepubliceerd in Heraldisch Tijdschrift 11 (2005): 72.

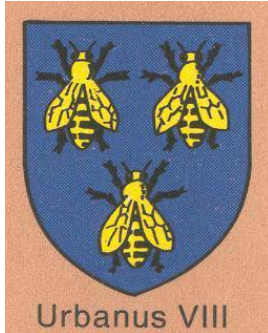
Honingbijen in plaats van paardenvliegen

Anton C. Zeven

Sleutelwoorden: paus Urbanus VIII, paardenvlieg, honingbij, wapenverandering

Wapen van Paus Urbanus VIII

Paus Urbanus VIII behoorde tot de Toscaanse Barberini familie. Het oorspronkelijke wapen van dit geslacht toont in een blauw veld met drie (gouden?)

paardenvliegen (2-1). In het begin van de 17de eeuw veranderde Kardinaal Maffeo Barberini zijn wapen door de paardenvliegen door gouden honingbijen te vervangen. Het devies werd *Sponte Favos, Aegre Spicula*, d.w.z. gaarne geef ik honing, node de angel. Een gevolg van Barberini's wapenwijziging was, dat eenmaal paus geworden, personen, die in de gunst van de paus wilden komen, ook honingbijen in hun wapen opnamen. Daarom gaf Leone Allacci deze groep van 'honinglikkers' de bijnaam *Apes Urbanae*, d.w.z. Urbanus' bijen.

De honingbij als studie-object

Hoewel Antonij van Leeuwenhoek (geb. 1632) bekend staat als de één van de eersten die de microscoop wetenschappelijk gebruikte, waren Francesco Stelluti c.s. van de school van Galileo hem al 30 jaar voor. Zij bestudeerden vooral de anatomie van insecten, inclusief die van de honingbij. Van het laatst genoemde insect is aangevoerd dat nadat het op hoog niveau wapenkundig aandacht had verkregen, wetenschappers als Stelluti c.s. dit insect nader gingen bestuderen. Daarom ook zal Stelluti zijn publicatie *Melissographia* met prachtige detailtekeningen van de honingbij aan zijn paus in 1625 hebben opgedragen. In het titelblad drie bijen (2-1).

Afb. Het wapen van de Barberini-familie. (Zie Bronnen).

Bronnen

Bignami, G.F. 2000. The microscope's coat of arms. Nature 405: 999, waaraan ook afb. 2 werd ontleend. Afb. 1 is gekopieerd uit Otto Neubeckers Heraldiek (1977).

Zie ook <http://www.wazanar.org/familiewapens/hist-famwpm/hs-26.htm> > geb. Florence, ov. Rome 1644, paus 1621-+1644. Hierin ook een afbeelding van het bijenwapen. (geraadpleegd op 29-11-2003).